

საქართველოს კანონი

აივ ინფექცია / შიდსის შესახებ

მუხლი 1. კანონის მიზანი და რეგულირების სფერო

1. ამ კანონის მიზანია ფიზიკურ პირთა ჯანმრთელობის დაცვის, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების უზრუნველყოფა და საერთაშორისო ხელშეკრულებებით გათვალისწინებულ მოთხოვნათა შესრულება აივ ინფექცია / შიდსთან მიმართებაში.

2. ეს კანონი განსაზღვრავს საქართველოში აივ ინფექცია / შიდსის საპასუხო ღონისძიებების ძირითად პრინციპებს, ფიზიკურ პირთა აივ ინფექციაზე ტესტირების, აივ ინფიცირებულთა / შიდსით დაავადებულთა მკურნალობის, მოვლისა და ზრუნვის საკითხებს, აგრეთვე აივ ინფიცირებულთა / შიდსით დაავადებულთა და მედიცინის მუშაკთა უფლება-მოვალეობებს.

მუხლი 2. საქართველოს კანონმდებლობა აივ ინფექცია / შიდსის შესახებ

საქართველოს კანონმდებლობა აივ ინფექცია / შიდსის შესახებ შედგება საქართველოს კონსტიტუციის, საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებისა და შეთანხმებების, ამ კანონისა და სხვა საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებისაგან.

მუხლი 3. კანონში გამოყენებულ ტერმინთა განმარტება

ამ კანონის მიზნებისათვის გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

- ა) აივ – ადამიანის იმუნოდეფიციტის ვირუსი;
- ბ) აივ ინფექცია – ინფექციური დაავადება, რომელსაც იწვევს ადამიანის იმუნოდეფიციტის ვირუსი;
- გ) შიდსი - შეძენილი იმუნოდეფიციტის სინდრომი;

დ) აივ სტატუსი – ლაბორატორიული გამოკვლევის გზით დადასტურებული მონაცემი ფიზიკური პირის აივ-ით ინფიცირების შესახებ;

ე) პროფესიული სტანდარტი – პროფესიული საქმიანობის დადგენილი ნორმა, რომელიც ეფუძნება ბიოსამედიცინო მეცნიერებათა თანამედროვე მიღწევებს / მტკიცებულებებს და აღიარებულია შესაბამისი დარგის სპეციალისტების მიერ.

ვ) კლინიკური პრაქტიკის ნაციონალური რეკომენდაცია (გაიდლაინი) – მტკიცებულებების საფუძველზე შემუშავებული კლინიკური მდგომარეობის მართვის რეკომენდაცია, რომელსაც ამტკიცებს საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო.

ზ) მომსახურების მიმწოდებელი დაწესებულება – იურიდიული პირი, რომელიც კანონმდებლობით დადგენილი წესით ახორციელებს სამედიცინო საქმიანობას და შესაბამისი ლიცენზიის საფუძველზე ახორციელებს აივ ინფექცია / შიდსით დაავადებულთა დიაგნოსტიკას, მკურნალობას, პროფილაქტიკას, მხარდაჭერას / ხელშეწყობას და მოვლას.

თ) სამედიცინო დაწესებულება – იურიდიული პირი, რომელიც საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ახორციელებს სამედიცინო მომსახურებას.

ი) ზიანის შემცირების პროგრამა – პროგრამა რომელიც მიზნად ისახავს გარკვეული ტიპის ინდივიდუალური ქცევის, სპეციფიკური სოციალური ან სამედიცინო მანიპულაციის ან არახელსაყრელი გარემოს მიზეზით გამოწვეული ზიანის შემცირებას.

კ) ექსპოზიციის შემდგომი პროფილაქტიკა – მოკლევადიანი ანტირეტროვირუსული მკურნალობა რომელიც ამცირებს პოტენციური ექსპოზიციის შემდეგ აივ-ით ინფიცირების ალბათობას.

მუხლი 4. აივ ინფექცია / შიდსის საპასუხო ღონისძიებების კოორდინაცია

1. საქართველოში აივ ინფექცია / შიდსის გავრცელების პრევენციისა და კონტროლის ღონისძიებების განხორციელებისა და კოორდინირებული უწყებათაშორისი მუშაობის უზრუნველსაყოფად

იქმნება ერთიანი სახელმწიფო საკოორდინაციო საბჭო (შემდგომში – საბჭო).

2. საბჭოს შემადგენლობა და საქმიანობის წესი განისაზღვრება დებულებით, რომელსაც ამტკიცებს საქართველოს მთავრობა.

3. საბჭო თავის საქმიანობაში ხელმძღვანელობს საქართველოს კონსტიტუციით, საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებითა და შეთანხმებებით, საქართველოს კანონებით, კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებითა და დამტკიცებული დებულებით.

4. საბჭო საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში უფლებამოსილია კოორდინაცია გაუწიოს სახელმწიფო, ადგილობრივ, საზოგადოებრივ და სხვა ორგანიზაციათა (დაწესებულებათა) შეთანხმებულ მოქმედებებს, განახორციელოს მათ საქმიანობაზე მონიტორინგი, გამოითხოვოს მუშაობისათვის საჭირო დოკუმენტაცია, მოიძიოს შესაბამისი რესურსები საქართველოში აივ ინფექცია / შიდსის გავრცელების პრევენციისა და კონტროლის ღონისძიებების განხორციელების მიზნით, მოახდინოს ოპერატიული რეაგირება აივ ინფექცია / შიდსთან დაკავშირებულ საკითხებზე, შეიმუშაოს შესაბამისი რეკომენდაციები და ხელი შეუწყოს საერთაშორისო თანამშრომლობის გაფართოებას, უზრუნველყოს ქვეყანაში აივ ინფექცია / შიდსის საპასუხო ღონისძიებებთან დაკავშირებული ინიციატივების/საკითხების სამთავრობო დონეზე განხილვა და გადაწყვეტილებების მიღების და განხორციელების ხელშეწყობა.

5. აივ ინფექცია შიდსთან დაკავშირებული კანონმდებლობის შემუშავებისა და მიღებისას მხედველობაში მისაღებია საბჭოს განმარტებები, დასკვნები და/ან რეკომენდაციები.

მუხლი 5. სახელმწიფო პოლიტიკა აივ ინფექცია / შიდსის სფეროში

აივ ინფექცია / შიდსის სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის პრინციპებია:

ა) აივ ინფექცია / შიდსის პრევენციის და მკურნალობის სახელმწიფო პროგრამების შემუშავება და განხორციელება;

ბ) სამედიცინო მომსახურებაზე აივ ინფიცირებულთა / შიდსით დაავადებულთა უფლების დაცვა;

გ) ფიზიკურ პირთა ინფორმირება აივ ინფექციაზე ნებაყოფლობითი შემოწმების შესახებ, აგრეთვე კანონმდებლობით გათვალისწინებული იმ გამონაკლისების თაობაზე, როცა სავალდებულო შემოწმება კანონმდებლობით არის დაშვებული.

დ) ფიზიკურ პირთა ინფორმირება მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით ან/და ინდივიდუალურად მოთხოვნისამებრ, აივ ინფექცია / შიდსის პრევენციის, დიაგნოსტიკის, მკურნალობის, პროფილაქტიკის, მხარდაჭერის/ხელშეწყობისა და მოვლის, მათ შორის სახელმწიფო პროგრამებით გათვალისწინებული დახმარების ფორმებისა და მისი მიღების შესაძლებლობის შესახებ;

ე) აივ ინფექციაზე ნებაყოფლობითი კონსულტირებისა და ტესტირების სერვისების, აივ / შიდსის პრევენციის, დიაგნოსტიკის, მკურნალობის, პროფილაქტიკის, მხარდაჭერის / ხელშეწყობისა და მოვლის უნივერსალური ხელმისაწვდომობის ხელშეწყობა;

ვ) ფიზიკურ პირთა უფლებების, პატივისა და ღირსების დაცვა და მათი დისკრიმინაციის თავიდან აცილება აივ ინფექცია / შიდსთან მიმართებაში;

ზ) აივ ინფექცია / შიდსის სფეროში საყოველთაოდ აღიარებული პროფესიული და ეთიკური სტანდარტების დამკვიდრება;

თ) აივ ინფექცია / შიდსის საპასუხო ღონისძიებების ერთიანი მონიტორინგისა და შეფასების სისტემის ჩამოყალიბება და დანერგვა;

ი) აივ ინფექცია / შიდსის ეპიდემიოლოგიური ზედამხედველობის ეროვნული სისტემის გაძლიერება/ხელშეწყობა;

კ) მოსახლეობის უსაფრთხოების უზრუნველყოფა აივ ინფექცია / შიდსის სფეროში უნივერსალური უსაფრთხოების წესებისა და ნორმების დაცვაზე ზედამხედველობის მეშვეობით;

ლ) სამედიცინო დახმარებისა და სამკურნალო საშუალებების ხარისხის კონტროლი აივ ინფექცია / შიდსთან მიმართებაში;

მ) აივ ინფექციის / შიდსის პრევენციის, დიაგნოსტიკის, მკურნალობის, პროფილაქტიკის, მხარდაჭერის/ხელშეწყობისა და მოვლის, აგრეთვე ზიანის შემცირების პროგრამების ხელშეწყობა სასჯელადსრულების დაწესებულებებში;

ნ) დედიდან ნაყოფზე / ახალშობილზე აივ ინფექციის გადაცემის პროფილაქტიკის სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელების უზრუნველყოფა, აივ ინფექციაზე ნებაყოფლობითი

კონსულტირების სერვისების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა
ორსულთათვის, ორსულთა კონსულტირება და ტესტირება
ინფორმირებული თანხმობის საფუძველზე კონფიდენციალურობის
დაცვით;

ო) აივ ინფექციაზე ექსპოზიციის შემდგომი პროფილაქტიკის
ლონისძიებების დანერგვა;

მუხლი 6. ფიზიკურ პირთა ტესტირება აივ ინფექციაზე

1. საქართველოს მოქალაქეებს, აგრეთვე საქართველოს
ტერიტორიაზე მუდმივად ან დროებით მცხოვრებ ან მყოფ ნებისმიერ
პირს, უცხოელ მოქალაქეებსა და მოქალაქეობის არმქონე პირებს
უფლება აქვთ გაიარონ ნებაყოფლობითი კონსულტირება და ტესტირება
აივ ინფექციაზე, მათ შორის ანონიმურად და კონფიდენციალურად.

2. ფიზიკურ პირთა ტესტირება აივ ინფექციაზე ტარდება
პირისაგან ნებაყოფლობითი ინფორმირებული თანხმობის მიღების
შემდეგ.

3. აივ ინფექციაზე ტესტირება სავალდებულოა:

ა) სისხლისა და სისხლის პროდუქტების დონორთათვის;

ბ) ორგანოების, ორგანოთა ნაწილების დონორთათვის;

გ) ქსოვილების დონორთათვის;

დ) კვერცხუჯრედისა და სპერმის დონორთათვის.

4. დედიდან ახალშობილზე აივ ინფექციის გადაცემის პრევენციის
მიზნით, სამედიცინო დაწესებულება უფლებამოსილია ჩაატაროს
ახალშობილის ტესტირება აივ ინფექციაზე მშობლის თანხმობის გარეშე
იმ შემთხვევაში, თუ მშობლის აივ სტატუსი უცნობია, იგი უარს
აცხადებს ტესტირებაზე და არსებობს საფუძველიანი ეჭვი მშობლის
ინფიცირებულობის შესახებ.

5. სავალდებულო ტესტირების სხვა შემთხვევები განისაზღვრება
კანონმდებლობით.

მუხლი 7. აივ ინფიცირებულთა / შიდსით დაავადებულთა დიაგნოსტიკა, მკურნალობა, პროფილაქტიკა, მხარდაჭერა / ხელშეწყობა და მოვლა

1. სახელმწიფო უზრუნველყოფს აივ ინფიცირებულთა / შიდსით დაავადებულთა დიაგნოსტიკის, მკურნალობის, პროფილაქტიკის, მხარდაჭერის / ხელშეწყობისა და მოვლის დროულობას და უწყვეტობას სახელმწიფო პროგრამებით გათვალისწინებული ვალდებულებების ფარგლებში, ქვეყანაში აღიარებული პროფესიული სტანდარტების შესაბამისად.

2. ინფიცირებულს უფლება აქვს თავად აირჩიოს, ნებისმიერ დროს შეცვალოს მომსახურების მიმწოდებელი, უარი განაცხადოს მკურნალობაზე ან/და შეწყვიტოს უკვე დაწყებული სამედიცინო მომსახურება.

3. აივ ინფექცირებულთა / შიდსით დაავადებულთა დიაგნოსტიკა, მკურნალობა, პროფილაქტიკა, მხარდაჭერა / ხელშეწყობა და მოვლა უნდა წარიმართოს კლინიკური პრაქტიკის ნაციონალური რეკომენდაციის (გაიდლაინის) შესაბამისად.

მუხლი 8. მომსახურების მიმწოდებელი დაწესებულებისა და პერსონალის

უფლებები და ვალდებულებები

1. აივ ინფიცირებულთა / შიდსით დაავადებულთა დიაგნოსტიკას, მკურნალობას, პროფილაქტიკას, მხარდაჭერას / ხელშეწყობასა და მოვლის ახორციელებს მომსახურების მიმწოდებელი დაწესებულება.

2. მომსახურების მიმწოდებელი დაწესებულება ვალდებულია პირს, რომელმაც დადგენილი წესით გაიარა ტესტირება აივ ინფექციაზე, მიაწოდოს სრული ინფორმაცია მისი ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ, თუ პაციენტი უარს არ აცხადებს ინფორმაციის მიღებაზე. პირისათვის ინფორმაციის არმიწოდების ან ინფორმაციის მოცულობის შეზღუდვის საკითხი რეგულირდება მოქმედი კანონმდებლობით.

3. მომსახურების მიმწოდებელი დაწესებულება ვალდებულია დიაგნოზთან ერთად პირს მიაწოდოს ინფორმაცია დაავადების გავრცელების თავიდან აცილების უზრუნველყოფის ღონისძიებების შესახებ, რაც სავალდებულოა სხვათა უსაფრთხოებისათვის და რომელთა დარღვევისთვისაც საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილია შესაბამისი პასუხისმგებლობა.

4. მომსახურების მიმწოდებელი დაწესებულება ვალდებულია შესთავაზოს პირს და, მისი ინფორმირებული თანხმობის შემთხვევაში, უზრუნველყოს აივ ინფექციაზე ტესტის წინა და ტესტის შემდგომი კონსულტირება.

5. მომსახურების მიმწოდებელი დაწესებულება, რომელიც ახორციელებს აივ ინფიცირებულთა / შიდსით დაავადებულთა დიაგნოსტიკას, მკურნალობას, პროფილაქტიკას, მხარდაჭერას / ხელშეწყობას და/ან მოვლას, ვალდებულია კანონმდებლობით დადგენილი წესით აწარმოოს აღრიცხვიანობა.

6. მომსახურების მიმწოდებელი სამედიცინო დაწესებულება, რომელიც ახორციელებს აივ ინფიცირებულთა / შიდსით დაავადებულთა დიაგნოსტიკას, მკურნალობას, პროფილაქტიკას, მხარდაჭერას / ხელშეწყობას და/ან მოვლას, ვალდებულია მოსთხოვოს აივ ინფიცირებულს ინფორმაცია იმ პირთა შესახებ, რომლებთანაც ჰქონდა ეპიდემიოლოგიური თვალსაზრისით რისკის შემცველი კონტაქტი.

7. ინფიცირებული პირის მიერ ამ კანონის მე-11 მუხლის მეორე პუნქტით დადგენილი მოთხოვნების შეუსრულებლობის შემთხვევაში, მომსახურების მიმწოდებელი დაწესებულება, რომელიც ახორციელებს აივ ინფიცირებულთა / შიდსით დაავადებულთა დიაგნოსტიკას, მკურნალობას, პროფილაქტიკას, მხარდაჭერას / ხელშეწყობას და/ან მოვლას, ვალდებულია მიაწოდოს ინფორმაცია პირის მეუღლეს / რეგულარულ სქესობრივ პარტნიორს პირის აივ დადებითი სტატუსის შესახებ კანონმდებლობით დადგენილი წესით, თუ ცნობილია მეუღლის / რეგულარული სქესობრივი პარტნიორის ვინაობა.

მუხლი 9. აივ ინფიცირებულთა / შიდსით დაავადებულთა შესახებ

ინფორმაციის კონფიდენციალურობა

1. მომსახურების მიმწოდებელი დაწესებულება, რომელიც ახორციელებს აივ ინფიცირებულთა / შიდსით დაავადებულთა დიაგნოსტიკას, მკურნალობას, პროფილაქტიკას, მხარდაჭერას / ხელშეწყობას და/ან მოვლას, ასევე ნებისმიერი იურიდიული და ფიზიკური პირი, რომელსაც გააჩნია ინფორმაცია პირის აივ

ინფიცირებულობის / შიდსით დაავადების შესახებ, ვალდებულია დაიცვას ინფორმაციის კონფიდენციალურობა კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

2. მომსახურების მიმწოდებელი დაწესებულება ვალდებულია დაიცვას აივ ინფიცირებული / შიდსით დაავადებული პირის შესახებ მის ხელთ არსებული ინფორმაციის კონფიდენციალურობა როგორც აივ ინფიცირებული / შიდსით დაავადებული პირის სიცოცხლეში, ასევე მისი სიკვდილის შემდეგ.

3. მომსახურების მიმწოდებელი დაწესებულების მიერ აივ ინფიცირებული / შიდსით დაავადებული პირის შესახებ კონფიდენციალური ინფორმაციის გამჟღავნება დასაშვებია, თუ:

ა) მიღებულია აივ ინფიცირებული / შიდსით დაავადებული პირისაგან ინფორმირებული თანხმობა;

ბ) თუ არსებობს ინფიცირებული პირის წინასწარ გაცხადებული წერილობითი თანხმობა მის გარდაცვალების შემთხვევაში ინფორმაციის გაცემის შესახებ;

გ) კანონმდებლობით გათვალისწინებულ სხვა შემთხვევებში;

4. სასწავლო ან სამეცნიერო მიზნით ინფორმაციის გაცემა პაციენტის შესახებ დასაშვებია, თუ ინფორმაციის გამოყენებისას მონაცემები ისეა წარმოდგენილი, რომ შეუძლებელია პიროვნების იდენტიფიკაცია.

5. პირს უფლება აქვს თავად განსაზღვროს პირი / პირთა წრე, რომელთაც შეიძლება მიეწოდოს ინფორმაცია მისი აივ სტატუსის შესახებ.

მუხლი 10. აივ ინფიცირებულთა / შიდსით დაავადებულთა უფლებები

1. დაუშვებელია აივ ინფიცირებულთა / შიდსით დაავადებულთა სამოქალაქო, პოლიტიკური, სოციალური, ეკონომიკური და კულტურული უფლებებისა და თავისუფლებების შეზღუდვა მხოლოდ აივ დადებითი სტატუსის საფუძველზე, გარდა საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.

2. დაუშვებელია ადამიანისა და მოქალაქის სხვა საყოველთაოდ აღიარებული უფლებების, თავისუფლებებისა და გარანტიების

შეზღუდვა აივ ინფიცირებულთა / შიდსით დაავადებულთა მიმართ, რომლებიც ამ მუხლის პირველ პუნქტში არ არის მოხსენიებული, მაგრამ თავისთავად გამომდინარეობს კონსტიტუციის, საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებისა და შეთანხმებების პრინციპებიდან.

3. აივ ინფიცირებული / შიდსით დაავადებული პირების სამუშაოდან დათხოვნა ან სამუშაოდ მიღებაზე უარის თქმა მხოლოდ აივ დადებითი სტატუსის გამო დაუშვებელია, გარდა იმ სპეციალობებისა, სადაც არსებობს მასთან კონტაქტში მყოფი პირის დაინფიცირების მაღალი რისკი. აღნიშნულ სპეციალობათა ნუსხას ამტკიცებს საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო.

4. აივ ინფიცირებულს/ შიდსით დაავადებულ პირს უფლება აქვს სამედიცინო მომსახურების მიმწოდებლისაგან მიიღოს სრული ინფორმაცია სამედიცინო მომსახურების მიღების შესაძლებლობების, სახეების, საფასურის, სამედიცინო მომსახურების თანმხლები რისკის, შესაძლო ეფექტიანობის, სამედიცინო მომსახურების მიმწოდებლის ვინაობისა და პროფესიული გამოცდილების შესახებ.

მუხლი 11. აივ ინფიცირებულთა / შიდსით დაავადებულთა მოვალეობები და პასუხისმგებლობა

1. აივ ინფიცირებული / შიდსით დაავადებული პირი ვალდებულია დაიცვას

დაავადების გავრცელების თავიდან აცილების უზრუნველყოფის ღონისძიებები რაც სავალდებულოა სხვათა უსაფრთხოებისათვის და რომელთა დარღვევისთვისაც საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილია შესაბამისი პასუხისმგებლობა.

2. აივ ინფიცირებული პირი, რომლისთვისაც ცნობილია საკუთარი აივ დადებითი სტატუსი, ვალდებულია დადგენილი წესით აცნობოს მეუღლეს / რეგულარულ სქესობრივ პარტნიორს საკუთარი აივ ინფიცირების შესახებ.

მუხლი 12. კანონის ამოქმედებასთან დაკავშირებით გასატარებელი ღონისძიებები

1. კანონის ამოქმედებიდან 6 თვის განმავლობაში საქართველოს შრომის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრომ შეიმუშაოს და დაამტკიცოს:

ა) აივ ინფექცია / შიდსის მონაცემთა სტატისტიკური აღრიცხვიანობისა და ეპიდზედამხედველობის წესი;

ბ) აივ ინფექცია / შიდსთან დაკავშირებული კლინიკური პრაქტიკის ნაციონალური სახელმძღვანელო რეკომენდაციების (გაიდლაინების) და დაავადებათა მართვის სტანდარტები (პროტოკოლი);

გ) აივ ტესტირების / გამოკვლევის წესი;

დ) აივ ინფიცირებული პირის მეუღლისათვის / რეგულარული სქესობრივი პარტნიორისათვის შეტყობინების წესი;

ე) ინფიცირებული პირისათვის დაავადების გავრცელების თავიდან აცილების უზრუნველყოფის ღონისძიებების შესახებ ინფორმაციის მიწოდების წესი.

2. კანონის ამოქმედებიდან 3 თვის განმავლობაში საქართველოს მთავრობამ შეიმუშაოს და დაამტკიცოს:

ა) საქართველოში აივ ინფექცია / შიდსის გავრცელების პრევენციისა და კონტროლის ღონისძიებების განხორციელებისა და კოორდინირებული მუშაობის უწყებათაშორისი ერთიანი სახელმწიფო საკოორდინაციო საბჭოს დებულება.

ბ) ერთიანი მონიტორინგისა და შეფასების სისტემის შემუშავება და დანერგვა.

მუხლი 13. კანონის ამოქმედებასთან დაკავშირებით

გასაუქმებელი აქტები

კანონის ამოქმედებისთანავე ძალადაკარგულად ჩაითვალოს 1995 წლის 21 მარტის 683 საქართველოს კანონი “ადამიანის იმუნოდეფიციტის ვირუსით ინფექციის (შიდსის) პროფილაქტიკის შესახებ”.

მუხლი 14. კანონის ამოქმედება

კანონი ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

საქართველოს პრეზიდენტი
სააკაშვილი

მიხეილ

თბილისი,
2009 წლის -----